

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

8. prosince 2011 *

Ve věci C-275/10,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko) ze dne 28. května 2010, došlým Soudnímu dvoru dne 2. června 2010, v řízení

Residex Capital IV CV

proti

Gemeente Rotterdam,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano (zpravodaj), předseda senátu, M. Safjan, A. Borg Barthet, E. Levits a J.-J. Kasel, soudci,

* Jednací jazyk: nizozemština.

generální advokátka: J. Kokott,
vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 13. dubna 2011,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Residex Capital IV CV M. Scheltemou a E. Schotanusem, advocaten,
- za Gemeente Rotterdam J. van den Brandem a M. Custersem, advocaten,
- za nizozemskou vládu M. Noort, jako zmocněnkyní,
- za dánskou vládu C. Vangem, jako zmocněncem,
- za německou vládu T. Henzem a K. Petersen, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi H. van Vlietem a S. Thomasem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 26. května 2011,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 88 odst. 3 ES.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi Residex Capital IV CV (dále jen „Residex“) a Gemeente Rotterdam (město Rotterdam) o záruku, kterou poskytla Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam (městská společnost přístavu Rotterdam, dále jen „GHR“) společnosti Residex za účelem pokrytí půjčky, kterou poskytla posledně uvedená dlužníkovi.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Znění třináctého bodu odůvodnění nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [88] Smlouvy o ES (Úř. věst. L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339) je následující:

„vzhledem k tomu, že by v případech protiprávní podpory, která není slučitelná se společným trhem, měla být obnovena účinná hospodářská soutěž; že za tímto účelem je nutné, aby byla podpora bez odkladu navracena včetně úroků; že je vhodné, aby navrácení podpory bylo uskutečňováno v souladu s postupy vnitrostátního práva; [...]“.

4 Článek 1 uvedeného nařízení stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[...]

f) „protiprávní podporou“ nová podpora uskutečňovaná v rozporu s čl. [88] odst. 3 Smlouvy;

[...]“

5 Oznámení Komise o prosazování právní úpravy státní podpory vnitrostátními soudy (Úř. věst. 2009, C 85, s. 1) v bodě 28, nadepsaném „Zamezení vyplacení protiprávní podpory“, stanoví:

„[...] V rámci svých povinností podle čl. 88 odst. 3 Smlouvy [...] musí vnitrostátní soudy chránit práva jednotlivců před jejich možným porušením práv. [...]“

6 Znění bodu 30 tohoto oznámení, nadepsaného „Navrácení protiprávní podpory“, je následující:

„Jestliže se vnitrostátní soud setká s neoprávněně udělenou podporou, musí z této protiprávnosti vyvodit veškeré právní důsledky podle vnitrostátního práva. Vnitrostátní soud proto musí v zásadě nařídít úplné navrácení protiprávní státní podpory příjemcem [...]. Nařízení úplného navrácení protiprávní podpory je součástí povinnosti vnitrostátního soudu chránit individuální práva žalobce (např. soutěžitele)

podle čl. 88 odst. 3 Smlouvy [...]. Povinnost vnitrostátního soudu vymáhat navrácení podpory tedy nezávisí na slučitelnosti opatření podpory s čl. 87 odst. 2 nebo 3 Smlouvy [...].“

- 7 V bodě 2.1 třetím pododstavci sdělení Komise o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory ve formě záruk (Úř. věst. 2008, C 155, s. 10, dále jen „sdělení o zárukách“) se uvádí:

„[...] Přínosem plynoucím ze státní záruky je to, že riziko spojené se zárukou nese stát. Za takové riziko nesené státem by se obvykle měla zaplatit příslušná prémie. Jestliže se stát části nebo celé prémie vzdá, těžší z toho podnik a ze státních zdrojů unikají prostředky [...].“

- 8 Podle bodu 2.2 tohoto sdělení:

„Obvykle je příjemcem podpory dlužník. [...] V některých případech by dlužník nešel bez státní záruky finanční instituci, která by byla ochotna mu půjčit za jakýchkoli podmínek. [...] Stejně tak může státní záruka pomoci podniku v úpadku pokračovat v činnosti místo toho, aby byl tento podnik z podnikání vyřazen nebo byl nucen se restrukturalizovat, což vede k možnému narušení hospodářské soutěže. [...].“

- 9 Znění bodu 2.3 uvedeného sdělení, nadepsaného „Podpora poskytovaná věřiteli“, je následující:

„2.3.1I když je obvykle příjemcem podpory dlužník, nelze vyloučit, že za určitých okolností může mít z podpory přímý prospěch i věřitel. Zejména například poskytne-li se státní záruka *ex post* na již uzavřenou půjčku nebo jiný finanční závazek, aniž by podmínky této půjčky nebo tohoto finančního závazku byly

upraveny, nebo použije-li se jedna půjčka s poskytnutou zárukou na zaplacení jiné půjčky, na niž záruka poskytnuta nebyla, téže úvěrové instituci, potom to rovněž může znamenat podporu věřiteli, protože je zvýšeno zajištění půjček. [...]

2.3.2 Záruky se liší od jiných opatření státní podpory, jako jsou subvence nebo osvobození od daně, v tom smyslu, že v případě záruky stát také vstupuje do právního vztahu s věřitelem. Proto je třeba zvážit možné důsledky státní podpory, která byla poskytnuta nezákonně, pro třetí osoby. [...] Otázka, má-li nezákonnost podpory dopad na právní vztahy mezi státem a třetími osobami, musí být přezkoumána podle vnitrostátního práva. [...]"

10 Bod 3.2 sdělení o zárukách, nadepsaný „Individuální záruky“, stanoví:

„Pokud jde o individuální státní záruky, Komise se domnívá, že splnění všech následujících podmínek je dostačující k vyloučení existence státní podpory:

[...]

c) záruka nepokrývá více než 80 % nesplacené půjčky nebo jiného finančního závazku. [...].

Komise se domnívá, že je-li finanční závazek plně pokryt státní zárukou, je věřitel méně stimulován, aby řádně zhodnotil, zajistil a snížil riziko plynoucí z úvěrové operace, zejména aby řádně zhodnotil schopnost dlužníka splácet úvěr. [...]

Tato nedostatečná stimulace co nejvíce snížit riziko nesplacení půjčky by mohla povzbuzovat věřitele, aby poskytovali půjčky s větším rizikem, než je obvyklé obchodní riziko, [...]

[...]“

11 Bod 4.1 uvedeného sdělení uvádí:

„[...] V zásadě se za prvek státní podpory považuje rozdíl mezi příslušnou tržní cenou záruky poskytnuté individuálně nebo prostřednictvím systému a skutečnou cenou hrazenou za dané opatření.

[...]

Při výpočtu prvku podpory v záruce bude Komise věnovat zvláštní pozornost těmto prvkům:

a) zda v případě individuálních záruk má dlužník finanční potíže. [...]

Komise připomíná, že společností majícím potíže by případný tržní ručitel v okamžiku poskytnutí záruky účtoval vysokou prémii odpovídající očekávané míře pravděpodobnosti neplnění. Je-li pravděpodobnost, že dlužník nebude schopen splatit půjčku, zvláště vysoká, nemusí tato tržní sazba existovat a v mimořádných situacích může prvek podpory v záruce dosáhnout stejné výše jako částka skutečně krytá zárukou;

[...]“

Nizozemské právo

- ¹² Znění čl. 3:40 odst. 2 nizozemského občanského zákoníku je následující:

„Porušení kogentního zákonného ustanovení vede k neplatnosti právního úkonu nebo, je-li předmětem ustanovení výhradně ochrana jedné ze stran vícestranného právního úkonu, pouze k jeho zrušení; oba případy platí pouze tehdy, nevyplyvá-li z cíle ustanovení nic jiného.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- ¹³ Společnost Residex nabyla v roce 2001 akcie ve společnosti MD Helicopters Holding NV (dále jen „MDH“), která je dceřinou společností společnosti RDM Aerospace NV (dále jen „Aerospace“). V rámci tohoto nabytí byla společnosti Residex poskytnuta opce, na jejímž základě mohla své akcie ve společnosti MDH znovu prodat společnosti Aerospace. V únoru 2003 Residex uplatnila tuto opci poté, co odmítla návrh, aby buď zvýšila svůj podíl na kapitálu společnosti MDH, nebo aby poskytla posledně uvedené nebo společnosti Aerospace půjčku.
- ¹⁴ Společnost Residex však neobdržela platbu za prodejní cenu svých akcií přibližně ve výši 8,5 milionů eur, tj. částku, kterou měla obdržet z důvodu uplatnění uvedené opce. Z předkládacího rozhodnutí totiž vyplývá, že za těchto okolností ředitel GHR navrhl společnosti Residex, aby přeměnila svou pohledávku na půjčku a připojila tuto částku k půjčce ve výši 15 milionů USD (v rozhodné době odpovídající přibližně 13 922 405 eur), kterou měla Residex poskytnout společnosti Aerospace. Jako protiplnění se GHR zavázala, že za tuto půjčku poskytne záruku.

- 15 Smlouvou ze dne 3. března 2003, která byla doplněna v květnu 2003, byla sjednána půjčka ve výši 23 040 657,03 eur, včetně úroků a poplatků. Na základě smlouvy s tímž datem CHR poskytla společnosti Residex záruku do výše částky 23 012 510 eur navýšené o úroky a poplatky spojené s půjčkou.
- 16 Je nesporné, že Aerospace splatila část půjčky ve výši 16 000 000 eur. Poté, co Residex konstatovala, že zbývající část půjčky, navýšené o úroky, společnost Aerospace nezaplatila, uplatnila dopisem ze dne 22. prosince 2004 adresovaným Gemeente Rotterdam záruku a požadovala zaplacení částky ve výši 10 240 252 eur, navýšené o úroky a poplatky. Jelikož Gemeente Rotterdam odmítlo zaplatit tuto částku, podala Residex k nizozemským soudům žalobu.
- 17 Rechtbank Rotterdam rozsudkem ze dne 24. ledna 2007 prohlásil, že námitka předložená Gemeente Rotterdam na její obranu, že záruka je neplatná, jelikož odporuje unijnímu právu v oblasti státních podpor, je opodstatněná, a v důsledku toho žalobu společnosti Residex zamítl. Odvolání, které podala posledně uvedená proti tomuto rozsudku, Gerechtshof te 's-Gravenhage (odvolací soud v Haagu) zamítl rozsudkem ze dne 10. července 2008.
- 18 Residex tedy podala proti tomuto rozsudku kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu. Tento soud uvádí, že v řízení o kasačním opravném prostředku nebyl zpochybněn závěr Gerechtshof te 's-Gravenhage, že vzhledem k tomu, že záruka představuje státní podporu ve smyslu článku 87 ES, měla být oznámena Komisi podle čl. 88 odst. 3 ES.
- 19 Residex konkrétně vytýká Gerechtshof te 's-Gravenhage, že nezohlednil skutečnost, že čl. 88 odst. 3 ES se týká platnosti prováděcích opatření, která jsou neslučitelná s tímto ustanovením, pouze tehdy, vede-li neplatnost těchto opatření ke zrušení podpory protiprávně poskytnuté příjemci, a v důsledku toho vede k odstranění narušení

hospodářské soutěže, k němuž došlo na základě poskytnutí této podpory, tj. v projednávaném případě, vede k navrácení půjčky, která byla poskytnuta společnosti Aerospace.

- 20 Zejména na základě rozsudků ze dne 20. září 2001, Banks (C-390/98, Recueil, s. I-6117, body 73 až 80) a ze dne 12. února 2008, CELF a ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, Sb. rozh. s. I-469, body 34 až 55), má Hoge Raad der Nederlanden za to, že zrušení protiprávní podpory prostřednictvím jejího navrácení je logickým důsledkem zjištění její protiprávnosti, a že vnitrostátní soud musí vyhovět žalobě na navrácení podpory poskytnuté v rozporu s čl. 88 odst. 3 ES.
- 21 V projednávaném případě na rozdíl od tvrzení společnosti Residex, měl Gerechtshof te 's-Gravenhage pravomoc zrušit podle čl. 3:40 odst. 2 nizozemského občanského zákoníku právní akt, který provádí tuto podporu, jelikož je neslučitelná s uvedeným ustanovením Smlouvy o ES. Hoge Raad der Nederlanden ostatně uvádí, že v podobné věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 27. června 2000, Komise, v. Portugalsko (C-404/97, Recueil, s. I-4897), Soudní dvůr rozhodl, že záruka je neplatná, a měl za to, že vnitrostátní soud tedy musí zrušit tuto záruku v rámci své povinnosti odstranit důsledky protiprávní podpory.
- 22 Předkládající soud si však klade otázku, zda zrušení záruky představuje účinné opatření k obnovení situace existující před tímto poskytnutím půjčky, zejména vzhledem k ochraně zájmů stran dotčených narušením hospodářské soutěže, ke kterému došlo v důsledku poskytnutí půjčky. V tomto ohledu uvádí, že zrušením záruky jako takovým nebude ještě odstraněno narušení hospodářské soutěže, které spočívá v tom, že Aerospace získala půjčku, kterou by tato společnost nemohla za obvyklých tržních podmínek získat. Aby došlo k takovému odstranění, je nezbytné, aby Aerospace vrátila zisk, který získala v důsledku této konkurenční výhody.

- 23 Za těchto podmínek se Hoge Raad der Nederlanden rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba vykládat poslední větu čl. 88 odst. 3 ES, nyní čl. 108 odst. 3 SFEU, v tom smyslu, že vnitrostátní soudy jsou v takovém případě, jako je projednávaný případ, v němž byla protiprávní podpora provedena poskytnutím záruky věřiteli, která umožnila posledně uvedenému poskytnout dlužníkovi půjčku, kterou by nemohl nikdy za obvyklých tržních podmínek získat, povinny nebo alespoň mají pravomoc, v rámci své povinnosti odstranit následky protiprávní podpory, zrušit spornou záruku, i když toto zrušení nevede současně ke zrušení půjčky poskytnuté na základě této záruky?“

K předběžné otázce

- 24 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda vnitrostátní soudy členských států mají pravomoc zrušit záruku v takovém případě, jako je věc ve sporu v původním řízení, v níž tato záruka byla poskytnuta veřejným orgánem, aby pokryla půjčku poskytnutou finanční společností podniku, který by takovou půjčku nemohl za obvyklých tržních podmínek získat, a dále v případě kladné odpovědi na tuto otázku, zda unijní právo ukládá uvedenému soudu povinnost zrušit záruku získanou za takových podmínek.
- 25 Za účelem odpovědi na první část této otázky je třeba připomenout, že provádění systému kontroly státních podpor, jak vyplývá z článku 88 ES a související judikatury Soudního dvora, je úkolem jednak Komise, jednak vnitrostátních soudů (rozsudek ze dne 5. října 2006, Transalpine Ölleitung in Österreich a další, C-368/04, Sb. rozh. s. I-9957, bod 36).

- ²⁶ V tomto ohledu plní vnitrostátní soudy a Komise odlišné úlohy, které se však vzájemně doplňují (viz rozsudky ze dne 11. července 1996, SFEI a další, C-39/94, Recueil, s. I- 3547, bod 41; ze dne 21. října 2003, van Calster a další, C-261/01 a C-262/01, Recueil, s. I-12249, bod 74, jakož i výše uvedený rozsudek Transalpine Ölleitung in Österreich a další, bod 37).
- ²⁷ Zatímco posouzení slučitelnosti opatření podpory se společným trhem patří do výlučné pravomoci Komise, jejíž jednání podléhá přezkumu unijních soudů, dbají vnitrostátní soudy o ochranu práv procesních subjektů v případech, kdy byla porušena povinnost předběžného oznámení státních podpor Komisi podle čl. 88 odst. 3 ES (výše uvedené rozsudky van Calster a další, bod 75, jakož i Transalpine Ölleitung in Österreich a další, bod 38).
- ²⁸ V této souvislosti je třeba připomenout, že podpora, která je provedena za nesplnění povinností vyplývajících z čl. 88 odst. 3 ES, je protiprávní (viz rozsudky ze dne 21. listopadu 1991, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires a Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, C-354/90, Recueil, s. I-5505, bod 17, jakož i ze dne 27. října 2005, Distribution Casino France a další, C-266/04 až C-270/04, C-276/04 a C-321/04 až C-325/04, Sb. rozh. s. I-9481, bod 30). Takový výklad je potvrzen také čl. 1 písm. f) nařízení č. 659/1999.
- ²⁹ V tomto ohledu Soudní dvůr opakovaně prohlásil, že vnitrostátním soudům přísluší, aby z porušení uvedeného čl. 88 odst. 3 ES vyvodily v souladu se svým vnitrostátním právem veškeré důsledky, jak co se týče platnosti aktů provádějících opatření podpory, tak co se týče navrácení finančních podpor poskytnutých v rozporu s tímto ustanovením (výše uvedený rozsudek van Calster a další, bod 64; rozsudek ze dne 21. července 2005, Xunta de Galicia, C-71/04, Sb. rozh. s. I-7419, bod 49, jakož i výše uvedený rozsudek CELF a ministre de la Culture et de la Communication, bod 41).

- 30 Ve sporu v původním řízení má předkládající soud za to, že záruka poskytnutá společností Residex je opatřením podpory, které nebylo oznámeno, a je tedy protiprávní.
- 31 Z toho vyplývá, že pokud tomu tak je, mají vnitrostátní soudy Nizozemského království pravomoc vyvodit v souladu s jejich vnitrostátním právem veškeré důsledky z této protiprávnosti, včetně platnosti aktů týkajících se provedení uvedené záruky.
- 32 Druhou částí otázky se předkládající soud táže, zda unijní právo ukládá vnitrostátním soudům povinnost zrušit záruku, která byla poskytnuta za takových podmínek, jako jsou podmínky ve věci v původním řízení.
- 33 Za účelem odpovědi na tuto druhou část otázky je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora logickým důsledkem závěru o protiprávnosti podpory je zrušení této podpory prostřednictvím navrácení tak, aby byl obnoven předchozí stav (viz zejména rozsudky ze dne 8. května 2003, *Itálie a SIM 2 Multimedia v. Komise*, C-328/99 a C-399/00, Recueil, s. I-4035, bod 66, a ze dne 28. července 2011, *Mediaset v. Komise*, C-403/10 P, bod 122).
- 34 Hlavním cílem navrácení státní podpory, která byla vyplacena protiprávně, je odstranit narušení hospodářské soutěže, které bylo způsobeno soutěžní výhodou plynoucí z takové podpory (rozsudky ze dne 29. dubna 2004, *Německo v. Komise*, C-277/00, Recueil, s. I-3925, bod 76, a ze dne 17. září 2009, *Komise v. MTU Friedrichshafen*, C-520/07P, Sb. rozh. s. I-8555, bod 57). Navrácením podpory totiž příjemce ztratí výhodu, kterou měl na trhu ve srovnání se svými konkurenty, a obnoví se stav před poskytnutím podpory (rozsudek ze dne 4. dubna 1995, *Komise v. Itálie*, C-350/93, Recueil, s. I-699, bod 22).

- 35 Nařídít navrácení podpory by mohlo být nepřiměřené pouze tehdy, kdyby nastaly mimořádné okolnosti (rozsudek ze dne 20. září 1990, Komise v. Německo, C-5/89, Recueil, s. I-3437, bod 16; výše uvedené rozsudky SFEI a další, bod 70, a CELF a ministre de la Culture et de la Communication, bod 42).
- 36 Ze spisu ve věci v původním řízení nevyplývá, že před soudy Nizozemského království byly takové mimořádné okolnosti uplatněny, takže posledně uvedené musí nařídít ve věci v původním řízení podle jejich vnitrostátního práva navrácení dotčené podpory.
- 37 Za účelem provedení tohoto navrácení je nezbytné, aby došlo k určení příjemce nebo případně příjemců podpory vnitrostátními soudy. Pokud je totiž podpora poskytnuta ve formě záruky, příjemcem této podpory může být buď dlužník, nebo věřitel, nebo v některých případech oba společně.
- 38 V tomto ohledu je třeba uvést, že předkládající soud má nepochybně za to, že ve věci, která mu byla předložena, je příjemcem uvedené podpory společnost Aerospace.
- 39 Pokud je totiž půjčka, kterou poskytla úvěrová instituce dlužníkovi, zaručena veřejnými orgány členského státu, získá tento dlužník obvykle finanční výhodu a je tak příjemcem podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, jelikož finanční náklady, které nese, jsou nižší než finanční náklady, které by nesl, kdyby si musel obstarat totéž financování a tutéž záruku za tržní ceny.

- 40 Jak však vyplývá z toho, co bylo řečeno na jednání u Soudního dvora a jak uvedla generální advokátka v bodě 71 svého stanoviska, z některých skutkových zjištění předkládacího rozhodnutí vyplývá, že ve věci v původním řízení mohla mít rovněž Residex hospodářskou výhodu z dotčené záruky.
- 41 Podle předkládajícího soudu se totiž Aerospace nacházela v takové finanční situaci, že nemohla získat půjčku na kapitálových trzích. Společnost Residex jí poskytla půjčku za výhodnější sazbu ve srovnání se sazbou platnou na trhu pouze proto, že Gemeente Rotterdam poskytlo záruku. Krom toho ze spisu předloženého Soudnímu dvoru nevyplývá, že Residex odměnila Gemeente Rotterdam za výhodu, kterou měla získat z této záruky, za obvyklých tržních podmínek.
- 42 Za těchto podmínek a ve světle skutkových okolností uvedených v bodě 14 tohoto rozsudku nelze bez dalšího vyloučit, že dotčená záruka byla poskytnuta pro potřeby existující pohledávky společnosti Residex, a to v rámci vypořádání dluhu společnosti Aerospace. Kdyby tomu tak bylo, Residex by získala na základě uvedené záruky vlastní hospodářskou výhodu, jelikož, jak je rovněž uvedeno v bodě 2.3.1 sdělení o zárukách, se její pohledávka stala jistější díky záruce poskytnuté veřejným orgánem, aniž se změnily podmínky poskytnuté půjčky.
- 43 Z výše uvedeného vyplývá, že předkládajícímu soudu přísluší, aby s ohledem na všechny zvláštnosti projednávaného případu určil, kdo je příjemcem nebo případně příjemci uvedené záruky, a aby podle zásad uvedených v bodech 33, 34 a 36 tohoto rozsudku rozhodl o navrácení celkové částky dotčené podpory.

- 44 Po tomto upřesnění je třeba uvést, že co se týče zrušení záruky a bez ohledu na to, kdo je příjemcem podpory, unijní právo nestanoví žádný určitý důsledek, který by musely vnitrostátní soudy povinně vyvodit, pokud jde o platnost aktů týkajících se provedení podpory.
- 45 Jak však vyplývá z bodu 34 tohoto rozsudku, jelikož cílem opatření, která musí vnitrostátní soudy přijmout v případě porušení čl. 88 odst. 3 ES, je v zásadě obnovení stavu hospodářské soutěže před poskytnutím podpory, posledně uvedené se musí ujistit, že opatření, která přijmou, pokud jde o platnost uvedených aktů, umožňují dosáhnout takového cíle.
- 46 Předkládajícímu soudu tak přísluší, aby ověřil, zda s ohledem na okolnosti vlastní sporu, který mu byl předložen, může být zrušení záruky účinnější než ostatní opatření za účelem dosažení uvedeného obnovení předchozího stavu.
- 47 Mohou totiž nastat situace, v nichž zrušení smlouvy v rozsahu, v němž může vést k vzájemnému navrácení provedených služeb smluvními stranami nebo k zániku výhody v budoucnosti, může lépe vést k dosažení cíle obnovení stavu hospodářské soutěže před udělením podpory.
- 48 Z toho vyplývá, že ve věci v původním řízení může předkládající soud, v případě neexistujících méně závazných procesních opatření, zrušit záruku, kterou poskytlo Gemeente Rotterdam společnosti Residex, pokud má za to, že s ohledem na okolnosti vlastní projednávanému případu může toto zrušení mít za následek nebo ulehčit obnovení stavu hospodářské soutěže před poskytnutím uvedené záruky.

- 49 Vzhledem k výše uvedenému je třeba odpovědět na položenou otázku tak, že poslední věta čl. 88 odst. 3 ES musí být vykládána v tom smyslu, že vnitrostátní soudy mají pravomoc zrušit záruku v takové situaci, jako je situace ve sporu v původním řízení, v níž protiprávní podpora byla provedena prostřednictvím záruky poskytnuté veřejným orgánem za účelem pokrytí půjčky, kterou poskytla finanční společnost podniku, který by takovou půjčku za obvyklých tržních podmínek nemohl získat. Při výkonu své pravomoci musí uvedené soudy zajistit navrácení podpory a za tímto účelem mohou zrušit záruku zejména tehdy, když v případě neexistujících méně závazných procesních opatření může toto zrušení mít za následek nebo ulehčit obnovení stavu hospodářské soutěže před poskytnutím této záruky.

K nákladům řízení

- 50 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Poslední věta čl. 88 odst. 3 ES musí být vykládána v tom smyslu, že vnitrostátní soudy mají pravomoc zrušit záruku v takové situaci, jako je situace ve sporu v původním řízení, v níž protiprávní podpora byla provedena prostřednictvím záruky poskytnuté veřejným orgánem za účelem pokrytí půjčky, kterou poskytla finanční společnost podniku, který by takovou půjčku za obvyklých tržních

podmínek nemohl získat. Při výkonu své pravomoci musí uvedené soudy zajistit navrácení podpory a za tímto účelem mohou zrušit záruku zejména tehdy, když v případě neexistujících méně závazných procesních opatření může toto zrušení mít za následek nebo ulehčit obnovení stavu hospodářské soutěže před poskytnutím této záruky.

Podpisy.